T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/548
KARAR NO : 2019/529
KARAR TR : 30.09.2019

ÖZET:4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun uyarınca verilen idari para cezası ile ürünlerin "piyasaya arzının yasaklanması, toplatılması ve bertaraf edilmesine" ilişkin olarak verilen kararın iptali istemiyle açılan davanın, Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27/1. maddesi hükümleri uyarınca ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. Tıbbi Malzemeler Tur. San. Tic. Ltd. Şti.
Vekili : Av. S.A.
Davalılar : 1-İzmir Valiliği
Vekili : Av. H.Ç.
2-Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu
Vekili : Av. N. B.D.

O L A Y : Sağlık Bakanlığı Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'nun 09.01.2013 gün ve 22475522/511.05 – İY356 sayılı idari para cezası ve idari yaptırım kararı ile, davacı şirket tarafından piyasaya arz edilen M. marka Mide Yıkama Seti isimli ürün ile ilgili Kuruma yapılan başvuruda, söz konusu set içerisinde yer alan Orogastrik Lavaj Tüpü üzerinde belirtilen cm cinsinden ölçülerin gerçeği yansıtmadığının bildirimi üzerine, adı geçen firmadan beş adet mühürlü ürün numunesinin alındığı ve ürünlerin Kurumun Analiz ve Kontrol Laboratuarları Daire Başkanlığı Tıbbi Cihaz Kontrol Laboratuarında yapılan analiz ve inceleme raporlarında Skala Kontrolü deneyi yönünden uygun bulunmadığının bildirildiğinden bahisle, söz konusu ürünün 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanuna ve Tıbbi Cihaz Yönetmeliğine açıkça aykırı olduğundan, davacı şirketin 4703 sayılı Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca 14.651 TL idari para cezası ile cezalandırılmasına,

Söz konusu ürünlerin piyasaya arzının durdurulmasına,

Piyasaya arz edilmiş olan uygunsuz ürünlerin toplatılarak mümkün ise teknik düzenlemeye uygun hale getirilmesi, bu mümkün değil ise imha edilmesine karar verilmiştir.

Davacı vekili, idari para cezası ve idari yaptırım kararının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

İZMİR 10. SULH CEZA MAHKEMESİ: 20.03.2013 gün ve D.İş No:2013/168 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesinde idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı yerinde görüleceğinin, 27/1 maddesi gereğince idari para cezasına ilişkin kararlara karşı yapılan başvuruyu inceleme görevinin sulh ceza mahkemesine ait olduğunun düzenlendiği, olayda idari yargının görev alanına giren kararlar söz konusu olduğundan, 5326 sayılı Kanun'un 27/8. maddesi gereğince bu maddedeki idari para cezasına ve ürünlerin piyasaya arzının durdurulması, toplatılması ve imhası kararlarına karşı yapılan başvuruyu inceleme görevinin idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş, davacı vekili tarafından yapılan itiraz İzmir 15. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 20.05.2013 gün ve D.İş: 2013/214 sayılı kararı ile kesin olarak reddedilmiştir.

Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Ankara 4. İdare Mahkemesi, 30.09.2014 gün, E:2013/1113, K:2014/1232 sayılı kararı ile, başvurunun esasını inceleyerek, davanın reddine karar vermiş, davacı vekilinin temyiz istemi üzerine Danıştay On Yedinci Dairesi 19.10.2015 gün ve E:2015/9622, K:2015/4105 sayılı kararı ile, bilirkişi incelemesi yaptırılmak suretiyle bir karar verilmesi gerektiği açıklanarak, temyiz isteminin kabulü ile kararın bozulmasına karar vermiş, davalı vekilince yapılan karar düzeltme talebi üzerine, Danıştay 10. Dairesi, 14.01.2019 gün ve E:2016/4166, K:2019/211 sayılı kararı ile, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımların, idari para cezası ve idari tedbirler olduğu, idari tedbirlerin de mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olarak ifade edildiği, 4703 sayılı Kanun'da, bu Kanun uyarınca verilen idari yaptırım kararlarına karşı itiraz ve dava yolunun gösterilmediği, 5326 sayılı Kanun'un genel hükümleri gereğince, 4703 sayılı Kanun kapsamında verilen idari yaptırımlara karşı sulh ceza mahkemesine başvurulması gerektiği, incelenen uyuşmazlıkta, 4703 sayılı Kanun uyarınca uygulanan işlemin, idari tedbir niteliğinde mülkiyetin kamuya geçirilmesi amacıyla uygulanan yaptırımlar olduğunda duraksama bulunmadığı, yaptırımların 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde sözü edilen ilgili kanunlarda yer alan tedbirler

kapsamında olduğu, ancak 5326 sayılı Kanun'un 19. maddesi ve 27. maddesinin sekizinci fıkrası kapsamına giren idari işlemlerden de olmadığının anlaşıldığı, dolayısıyla, 4703 sayılı Kanun'da kanun yolu gösterilmediği dikkate alındığında, idari tedbir niteliği taşıyan yaptırımlara, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun genel hükümlerinin uygulanması ve bu yaptırımlara karşı açılan davanın sulh ceza mahkemesinde görülmesi gerektiği, bu nedenle, davanın görev yönünden reddine karar verilmesi gerekirken, işin esasının incelenmesi suretiyle davanın reddi yolunda verilen kararda hukuki isabet bulunmadığı gerekçesiyle kararın bozulmasına karar vermiştir.

ANKARA 4. İDARE MAHKEMESİ: 09.05.2019 gün, E:2019/849, K:2019/1036 sayı ile 4703 sayılı Kanun uyarınca uygulanan işlemin, idari para cezası ve idari tedbir niteliğinde yaptırımlar olduğunda duraksama bulunmadığı, söz konusu idari yaptırımların, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde sözü edilen ilgili kanunlarda yer alan tedbirler kapsamında olduğu, ancak 5326 sayılı Kanun'un 19. maddesi ve 27. maddesinin sekizinci fıkrası kapsamına giren idari işlemlerden de olmadığı, dolayısıyla, 4703 sayılı Kanun'da kanun yolu gösterilmediği dikkate alındığında, idari tedbir niteliği taşıyan yaptırımlara, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun genel hükümlerinin uygulanması gerektiği açıklanarak, davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesinin Hicabi DURSUN'un başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 30.09.2019 tarihli toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece, adli yargı dosya sureti de temin edilmek suretiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 4703 sayılı Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca verilen idari para cezası ile 11. maddesi uyarınca verilen idari yaptırım cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

29.6.2001 gün ve 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun'un 5. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Üretici, piyasaya sadece güvenli ürünleri arz etmek zorundadır. Teknik düzenlemelere uygun ürünlerin güvenli olduğu kabul edilir. Teknik düzenlemenin bulunmadığı hallerde, ürünün güvenli olup olmadığı; ulusal veya uluslararası standartlara; bunların olmaması halinde ise söz konusu sektördeki iyi uygulama kodu veya bilim ve teknoloji düzeyi veya tüketicinin güvenliğe ilişkin makul beklentisi dikkate alınarak değerlendirilir." denilmiş, 12. maddesinin birinci fıkrasında "Bu Kanunun; ..... (b) 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı hareket eden üreticiler hakkında on dokuz bin Türk Lirasından yirmi beş bin Türk Lirasına kadar..... idari para cezası uygulanır" denilerek idari para cezaları düzenlenmiş; "Ürünün piyasaya arzının yasaklanması, toplatılması ve bertarafi" başlıklı 11. maddesinde ise, "İlgili teknik düzenlemeye uygunluğu belgelenmiş olsa dahi, bir ürünün güvenli olmadığına dair kesin belirtilerin bulunması halinde, bu ürünün piyasaya arzı, kontrol yapılıncaya kadar yetkili kuruluşça geçici olarak durdurulur.

Kontrol sonucunda ürünün güvenli olmadığının tespit edilmesi halinde, masrafları üretici tarafından karşılanmak üzere, yetkili kuruluş;

a) Ürünün piyasaya arzının yasaklanmasını,

b) Piyasaya arz edilmiş olan ürünlerin piyasadan toplanmasını,

c) Ürünlerin, güvenli hale getirilmesinin imkânsız olduğu durumlarda, taşıdıkları risklere göre kısmen ya da tamamen bertaraf edilmesini,

d) (Değişik: 18/6/2017-7033/69 md.) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen önlemler ve ürünün içerdiği riskler hakkındaki bilgilerin, üretici tarafından etkili olacak şekilde duyurulmasını, üretici tarafından yapılan duyuru veya duyuru şekli uygun bulunmaz veya yetersiz görülürse, ülke genelinde dağıtımı yapılan iki gazete ile ülke genelinde yayın yapan iki televizyon kanalında ilanı suretiyle risk altındaki kişilere duyurulmasını,

Sağlar.

Risk altındaki kişilerin yerel yayın yapan gazete ve televizyon kanalları vasıtasıyla bilgilendirilmesinin mümkün olduğu durumlarda, bu duyuru yerel basın ve yayın organları yoluyla, risk altındaki kişilerin tespit edilebildiği durumlarda ise bu kişilerin doğrudan bilgilendirilmesi yoluyla yapılır.

(Ek fıkra: 18/6/2017-7033/69 md.) İkinci fıkrada yer alan hükümler, yetkili kuruluş tarafından 4 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtildiği şekilde hazırlanarak yürürlüğe konulan teknik düzenlemede yer alan diğer önlemlerin alınmasını engellemez.

Bu madde kapsamında alınacak önlemler, gerektiğinde Komisyona iletilir." hükmü yer almış; 13. maddesinde, bu idarî para cezalarına karşı, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüşken, 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 496. maddesi ile 13. madde, "Bu Kanunda yer alan idarî para cezaları, yetkili kuruluşlar tarafından verilir" şeklinde değiştirilmiş; 5728 sayılı Kanun, 8.2.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun'da idari para cezasına ve idari tedbirlere karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

Öte yandan, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006

günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır" denilmiş;

Anılan Kanun'un birinci maddesinde, "Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;

a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,

b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idari yaptırımların türleri ve sonuçları,

c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,

d) İdari yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolu,

e) İdari yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,

Belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır" denilerek Kanunun amaç ve kapsamı belirlenmiş; ikinci kısmında yer alan 32 ila 43. maddelerinde, Türk Ceza Kanunu kapsamı dışında kalan çeşitli kabahatler sayılarak, bu eylemlere yaptırımlar öngörülmüştür.

Aynı Kanun'un 2. maddesinde, "kabahat" deyiminden, kanunun karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlığın anlaşılacağı; 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların "idari para cezası" ve "idari tedbirler"den ibaret bulunduğu; "idari tedbirler"in de mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu belirtilmiştir.

Kanun'un "Mülkiyetin kamuya geçirilmesi" başlıklı 18.maddesinde de:

"(1) Kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, ancak kanunda açık hüküm bulunan hallerde karar verilebilir.

(2) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, eşyanın;

a) Kullanılmaz hale getirilmesi,

b) Niteliğinin değiştirilmesi,

c) Ancak belli bir surette kullanılması,

Koşullarından birinin yerine getirilmesine bağlı olarak belli bir süre geciktirilebilir. Belirlenen süre zarfında koşulun yerine getirilmemesi halinde eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

(3) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar kesinleşinceye kadar ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından eşyaya elkonulabileceği gibi; eşya, kişilerin muhafazasına da bırakılabilir.

(4) Eşyanın mülkiyeti, kanunda açık hüküm bulunan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşuna, aksi takdirde Devlete geçer.

(5) Eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilebilmesi için fail hakkında idari para cezası veya başka bir idari yaptırım kararı verilmiş olması şart değildir.

(6) Kaim değerin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine de karar verilebilir.

(7) Mülkiyeti kamuya geçirilen eşya, başka suretle değerlendirilmesi mümkün olmazsa imha edilir.

(8) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, kesinleşmesi halinde yerine getirilir" denilmiş; "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin birinci fıkrasında, "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir." ; 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkrasında ise; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık Mahkemesi'nce, idari para cezası yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlık-larının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmiştir.

Somut olayda, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak mülkiyetin kamuya geçirilmesi amacıyla "ürünlerin piyasaya arzının yasaklanması, masrafların üreticisi tarafından karşılanmak üzere piyasada bulunan ürünlerin üreticisi tarafından toplanması, ürünlerin bertaraf edilmesine" de karar verildiği ve bu kararın da dava konusu yapıldığı anlaşılmış, yukarıda anlatıldığı şekilde, söz konusu yaptırımın kabahatler karşılığında uygulanacak olan ilgili kanununda yer alan diğer tedbirler içinde sayılan mülkiyetin kamuya geçirilmesi amacıyla uygulanan yaptırımlardan biri olduğu ve bu karara karşı 4703 sayılı Kanun'da kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği gözetildiğinde, olumsuz görev uyuşmazlığının çözümünde, "ürünlerin piyasaya arzının yasaklanması, masrafların üreticisi tarafından karşılanmak üzere piyasada bulunan ürünlerin üreticisi tarafından toplanması, bertaraf edilmesine" ilişkin işlemin iptali

istemiyle açılan davanın da adli yargı yerinde görüleceği açıktır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezası ile diğer idari yaptırımların 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun'da idari para cezasına ve ilgili idari yaptırımlara itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, dava konusu idari yaptırım kararlarına (idari para cezası ve diğer idari tedbirler) karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İzmir 10. Sulh Ceza Mahkemesince verilen 20.03.2013 gün ve D.İş No:2013/168 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 10. Sulh Ceza Mahkemesince verilen 20.03.2013 gün ve D.İş No:2013/168 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 30.09.2019 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN